

טקס יום הזיכרון לשואה ולגבורה 2018

"וכשתשאל איך היה? אענה " כשתהיה שם, תדע. " אל תיעלב, פשוט קח את רגליך וסע לשם. !שם תדע להיות גם יהודי וגם גאה. שם תמצא את העבר העצוב. שם תמצא את השמחה שבהווה, אך תמצא גם את הסכנה שבעתיד. שם תרגיש דברים שיכול להרגיש רק מי שעובר את החוויה המסעירה הזאת, של מסע בעבר, למען העתיד. העתיד שלך ושל הדורות הבאים. סע לשם למענך, סע לשם למענם, סע לשם לחוות בעצמך..."

מילותיה הכל כך מדויקות של עירית גרדי מיטיבות לתאר את מסעי האחרון בפולין, יחד עם תלמידי כיתות י"א מבית הספר התיכון "אורט". מהמסע הזה חזרתי יהודי גאה; מצאתי שם את העבר העצוב אך גם הסכנה שבעתיד. נסעתי לפולין למען העתיד של כולנו אך בעיקר של הדורות הבאים, של ילדינו שעשו עמי את המסע.

בשונה מביקוריי הקודמים בפולין, שאדמתה המקוללת רוויה בדם מיליוני בני עמנו, נתקלתי הפעם בניסיונות לא מוסווים של הכחשת השואה, החל מהניסיון להפוך את מחנות ההשמדה מיידנק ואושוויץ למוזיאונים מנוכרים ונטולי רגשות, דרך הטלת מגבלות על הכנסת דגלי ישראל וקיום טקסי זיכרון במחנות ועד הבולט מכולם, הניסיון לצנזר את הנאום שעמדתי לשאת בטקס השנתי במעמד בני נוער מקריית ביאליק ופולין בכיכר השילוחים ברדומסקו, כיכר ממנה נשלחו וגורשו אל הלא נודע 6,500 היהודים, שגרו בעיר ערב המלחמה הארוכה.

סירבתי להיעתר לבקשת המארחים מפולין לגנוז מנאומי אזכורים על מעורבות פולנים ברצח יהודים בתקופת השואה. לא נעניתי להפצרותיהם לשכתב את ההיסטוריה כפי שרצו כדי לנקות את אחריותם לרצח 200,000 יהודים בידי פולנים. לאור זאת, הם החליטו לבטל את טקס הזיכרון ליהודי רדומסקו, שנרצחו על ידי הנאצים ועוזריהם.

החלטתי כי הערב, ערב יום הזיכרון לשואה ולגבורה 2018, אקריא בפניכם את הנאום שהפולנים ביקשו לצנזר, את הנאום שסירבו לשמוע. זה הנאום שנאמתי מעל אדמת פולין, מול תלמידי קריית ביאליק ולאוזניה ועיניה של התקשורת הפולנית שסיקרה את האירוע. נאמתי על אדמת פולין את נאומי חרף חוק הכחשת השואה הפולני. וכך אמרתי:

"לובה טאובלר, הייתה ילדה בת 4 וחצי כאשר היא רצה ברגליים יחפות בדרך עפר אחרי עגלה ישנה מעץ וצעקה "מאמא! מאמא! מאמא!" ואף אחד לא הקשיב לה. אמא שלה, סוניה ואחיה בן 9 החודשים, נחטפו על ידי איכר פולני, שנכנס לחצר ביתם. למזלם, אבא של לובה שהיה יערן, הגיע על הסוס ושאל "איפה אמא?" לובה הצביעה לכיוון החורשה. אביה דהר לשם וראה את האיכר עם הקלשון מעליהם. הוא הצליח להצילם והכניס את כולם לעגלה. לובה ומשפחתה לא חזרו מעולם לביתם המפואר. הם נאלצו לנוס על נפשם ולנדוד בין יערות כשלגופם סמרטוטים. הם התחבאו במחסנים ואסמים. הפשפשים אכלו אותם, הם היו רעבים וחלו בטיפוס.

לובה נולדה וגרה בביסטריץ' בחבל וולין בפולין, המקום שבו נרצחו ונשחטו הכי הרבה יהודים על ידי איכרים פולנים, שסייעו לנאצים. כל המשפחה של אמה נטבחה והושמדה. 200,000 יהודים נרצחו על ידי פולנים במלחמה הארורה ההיא, 200,000 מתוך 6 מיליון יהודים אשר נרצחו על ידי הנאצים ועוזריהם.

לא כל הפולנים שיתפו פעולה עם גרמניה הנאצית, היו ביניהם לא מעט חסידי אומות העולם, שהצילו יהודים, הלינו אותם בבתיים, תוך שהם מסכנים את עצמם ואת משפחותיהם. אולם ראוי להיאמר, כי יותר מדי אזרחים פולנים שיתפו פעולה עם הנאצים והיו שותפים לאפילה שירדה על העולם.

אמי, **חיה דוקורסקי לבית טבצ'ניק**, שנולדה בפולין לא ידעה טעמה של ילדות. יחד עם הוריה הם נסו על נפשם מפולין הכבושה על ידי הנאצים לרוסיה ואוקראינה בהן נולדו אחיותיה. בתום המלחמה חזרה משפחתה

לפולין לחפש אחר שאר בני משפחתם הענפה, שכולם נרצחו בשואה על ידי הנאצים ועוזריהם. הזיכרון היחיד שנצרב אצל אמי, הוא כי בתום המלחמה, כאשר הרכבת נעצרה בתחנה, יידו לעברה פולנים אבנים וצעקו להם "יהודים הביתה". אף כי חלפו מתום המלחמה 73 שנים מסרבת אמי לחזור לבקר בפולין. אמי, כמו רבים מניצולי השואה, הקימו לעצמם חיים חדשים והם מבקשים להשאיר את הזיכרון המר של המלחמה הארורה מאחוריהם.

בשם של 6 המיליונים שנרצחו במלחמה על ידי הנאצים ועוזריהם, בשם של 200,000 היהודים שנרצחו במלחמה על ידי אזרחים פולנים, באתי לכאן היום לזכור ולהזכיר, באתי לכאן עם תלמידי קריית החינוך "אורט" קריית ביאליק לא מתוך נקמה אלא דווקא מתוך שאיפה לבנות עתיד טוב יותר, עתיד של מעשים טובים, עתיד של אהבת האדם, עתיד של שלום.

באתי היום לכיכר השילוחים של רדומסקו, גם בשמה של **מרים חשצ'באצקי**, שהייתה בת 15 בעת שפרצה המלחמה ונאלצה לשהות עם הוריה ואחיה בגטו רדומסקו בין השנים 1939 – 1942. אביה ואחיה של מרים נרצחו על ידי הגרמנים בגטו במהלך האקציה. הם נקברו בקבר האחים בבית הקברות היהודי כאן, ברדומסקו. בערבו של ה-24 באוקטובר 1942 נתפסו מרים ואמה על ידי המשטרה הפולנית לאחר שבמשך שבוע התחבאו בשירותים ואכלו מזון לא מבושל. למחרת הן הוסעו לצ'נסטוחובה ומאז לא ברור כיצד מצאו את מותן.

באתי לפולין ולעיר רדומסקו, מאחר ואני משוכנע, כי אתם, בני הדור הצעיר, מישראל ופולין, מרדומסקו ומקריית ביאליק, לא תאפשרו לשואה נוספת לבוא לעולם. אני מאמין בכם, כי תבנו לנו עולם טוב יותר, עולם של קידמה ומדע, עולם של תרבות ואומנות, עולם של חדשנות ומחקר. עולם של חיים טובים."

בתום נאומי עמדנו כולנו על ידי האנדרטה ברדומסקו ושרנו בקול גדול את "התקווה" ואת השיר הנפלא "ארץ", שכתב והלחין שייקה פייקוב:

**"ארץ שנאהב
היא לנו אם ואב
ארץ של העם
ארץ לעולם
ארץ בה נולדנו
ארץ בה נחיה
יהיה מה שיהיה."**

73 שנים אחרי שהנאצים הוכרעו על ידי צבאות בנות הברית, חזרתי לפולין עם תלמידי בית הספר התיכון שלנו. ביקרתי איתם במחנות ההשמדה טרבלינקה, מיידנק, אושוויץ ובירקנאו, בנתיב הבריחה בוורשה, ביער לופחובה, במחנה העבודה פלאשוב בכיכרות השילוחים והגטאות ובנתיבים נוספים של היגון והטרגדיה היהודית הנוראה והכואבת. בכל צעד בו דרכנו הרגשנו את המוות שולט בפולין.

חזרתי מפולין ברגשות מעורבים. מחד, מלא גאווה בתלמידינו אותם ראיתי בהתנהגות מעוררת כבוד ורבת עוצמה. הם מקור התקווה והאמונה שלי בנצח ישראל וכי שואה נוספת לא תתרחש לעולם. אשרינו, כי יש לנו נוער נפלא!!!

מאידך גיסא, חזרתי מפולין מוטרד ומודאג לנוכח ניסיונות הכחשת השואה, התנערות הפולנים מאחריותם למעורבותם ברצח יהודים וניסיונם לשכתב את ההיסטוריה.

על אדמת פולין בה היה עמנו לעפר ואפר נדרתי וקיימתי, כי לא יסתמו לנו עוד את הפה, לא בה, לא באירופה ולא באף מקום בעולם.

על אדמת פולין הצטרפתי אל שירת "הנדר" של אברהם שלונסקי :

"על דעת עיני שראו את השכול

ועמסו זעקות על ליבי השחוח

על דעת רחמי שהורוני למחול

עד באו ימים שאיימו מלסלוח

נדרתי הנדר לזכור את הכל

לזכור - ודבר לא לשכוח."